

TRIBUNA

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an ..... 20 cor.
pe 1/2 an ..... 10 cor.
pe 1/4 an ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un gir garsonat: prima dată la
bani; a doua oară în bani; a 3-ya
oară în b. de fiecare publicitate.

Adăți abonamentele, cât și inserțiile,
nile suita se plătesc înainte în Arad.

Valoarea pentru oraș și comitat
Scrierilor notificate nu se potenta

La proiectul — Berzeviczy.

De: Constantin Gurban.

II.

Și agresiunea lor o mai motivează compatrioții nostri cu împrejurarea, că poporul ca atare, de ori și care naționalitate nu se opune maghiarizării numai, «afurisiți de agitatori» l'asmuță contra «ideii», lucrând ca «sobolii» pe sub ascuns ca să zădărnicească bunăvoința și binefacerile ce isvoresc din tendința lor.

Că sunt între noi bărbați cari se luptă pentru drepturile și binele poporului, aceasta e adevărat. Dar acești bărbați sunt fruntașii naționalităților, pe cari poporul îi are în mare cinste și de cari nu se poate despărți și numai chiar pentru-că sunt huiduiți, desprețuiți, și timbrați cu epitete de «agitatori», «sobolii» și mai știu eu cu ce fel de nume de batjocură; poporul este întru atâta deștept ca să cunoască că aceștia prin luptele și suferințele lor merită a fi stimați și îmbrățișați de întregul popor. Sforțarea de a fi po-negri, mai vârtos îi ridică în fruntea poporului; tendința de a-i discredita — mai vârtos îi întărește în poziția lor de fruntași. — Au trecut timpurile în cari cu apucături ca aceste să poți prinde la popor. Nu suntem noi atât de stupizi ca să nu fim în stare a deosebi între adevăr și între vorbe goale. D'apoi la compatrioții nostri cine a fost un Kossuth? cine sunt astăzi Bánffy, Apponyi, Komjathy, etc. etc. D'apoi că toate popoarele și-au fruntașii lor, cari prin inteligența, îndrăzneala, abnegațiunea și jertfele aduse sunt stimați ca luptători de frunte, căci nici la compatrioții nostri nu Están băcsi și semenii săi demarcează mersul treburilor politice, ci bărbații cei mai luminați și cu durere cătră neamul și seminția lor. Ast-fel de bărbați — har Domnului — au și naționalitățile din Ungaria, avem și noi Români, cari suntem trei milioane unul lângă altul, și nu este putere pământescă, care să ne poată deslipi de către ei, căci sunt fruntași pe cari Dumnezeu ni-l-a dat ca să ne lumineze asupra celor de făcut ca să evităm ori-ce cursă ce ni-s'ar pune în calea cultivării limbii și naționalității noastre.

Și bărbații nostri fruntași nici-odată nu au sfătuit poporul să se dismembreze de patria mamă nici să graviteze spre alte țeri; nici pilde de aceste nu se vor putea arăta din luptele vieții noastre publice.

Cu ce se mai motivează îndreptățirea proiectului nostru?

Ca naționalitățile în coaterile lor de viață să fie ajutate, să li-se tindă puțința d'a putea vorbi între sine.

Această întrebare demult au deslegat-o însăși naționalitățile — fără mijlocirea vre-unui proiect; lege naturală trebuie să fie a-

ceea, că în Ardeal Secuial cu Sasul se înțeleg cât de bine românește; în Banat și părțile Aradului Șvabul cu Maghiarul comunică în limba română. Și pentru aceea Ungaria a stat o mie de ani tare și mare. Acest canal de comunicațiune cred eu că va susta și în viitorul mileniu, pentru-că însuși natura l'a impus oamenilor. Legea firească stă mai presus paragrafilor omenești și e greșită socoteala: a face strămutare în legea firei — cu apucături, cu fraudă, cu momeli; a-cesta mai timpuriu ori mai târziu se răsună.

Deci ori că nu putem fi capacitați — și atunci pentru vina noastră dați-ne bună pace; ori că proiectul n'are motive convingătoare — și atunci pentru vina lui — aruncați-l în întunecul cel mai dinafară.

III. Se vedem acum ce mijloace are proiectul pentru ajungerea scopului său și cum crede însuși a se executa.

Maghiarizarea naționalităților prin școală — e un lucru atât de mare, în cât nici proiectul nu-l concrede direct puterii statului, ci îl impune în sarcina naționalităților însăși; puterea statului numai cât îndeamnă, asmuță, sprijinește cu mijloace materiale și cu silnicia a executa maghiarizarea. — Vinătorul iasă după pradă și ca să fie mai sigur de rezultat, duce cu sine și ogari ori căpăi, aceștia să ocolească, să fugă, să obosească după pradă, eară dânsul (vânătorul) să stea la un loc fix, unde va fi adusă prada — ca să o puște. — Ce zice proiectul? — Ridicăți plățile învățătorilor confesionali; le ridicați din banii voștri, și dacă nu puteți — vă dau și eu ajutor (!); voi cheltuiți cam 5—700 fl. pe o școală, vă dau și eu o sută. Cu alte cuvinte: — Eu știu că voi sunteți sêraci și cu greu incassați cultul căci puterea statului la scos din budgetul comunal și a oprit antistivilor a-l incassa, dar pentru aceea vă poruncesc ca să-l mai ridicați ca să fie învățătorii voștri mai bine plătiți; acești învățători vor pricepe doar că eu am ridicat plata lor deci mă vor pricepe tot odată că ce vreu eu și se vor sili a-mi sluji mie — cu atât mai vârtos că de acum înainte eu voi judeca asupra lor; vouă confesiunilor vă dau destulă distragere a vă certa cu poporul pentru incassarea cultului; învățătorii mai bucuroși vor înclina cătră mine (proiect), decât cătră biserică; deci eu îi îndemn pe ei să învețe pruncii școlari să vorbească ungu-rește, că dacă cu timpul se vor duce la judecătoria, să știe vorbi cu judecătorul, că doară acesta nu e prost că să știe mai mult decât o limbă; că dacă vor merge la duchi-an, să știe vorbi cu duchiănarul în limba maghiară, ca nu acesta să fie silit a învăța limbele naționalităților, destul că primește banii dela ele; că dacă vor forma familie, să vorbească ungu-rește cu pruncii și ca cu timpul să le fie rușine că sunt Români, Sârbi, Nemți, Slovaci. —

Ridicul proiect, vrednic de compătimire ba e criminal chiar.

Ce cred autorii proiectului, că noi naționalitățile, și mai vârtos — noi Români suntem un popor atât de bătut de D-zeu, ca să ne tăiem creanga de sub picioare — și încă cu propriul nostru topor! — Învățătorii nostri sunt atât de neculți, ca să nu priceapă ce datorințe au cătră biserică și națiunea lor, că să nu fie în stare a paralisa tendința din proiect, ori să nu cunoască atâta din pedagogie, că ceea-ce pofteste proiectul — este o absolută absurditate și e o adevărată batjocură la adresa lor și a naționalităților! — Doamne, tare ne-ai bătut și pe noi și pe ei!! —

Zice proiectul mai departe: — Eu nu voiesc statificarea școalelor confesionale (Sunt acrii strugurii.) — pentru-că n'am bani. — De-a buna seama dacă numai noi Români am închide școalele noastre, statul ar trebui se iee asupra sa grija alor patru mii de școli existente. Ei, dar statul nostru e modern și pe lângă patru mii ar trebui să mai înființeze alte patru mii — de totul dar opt mii de școale de stat — poate și mai multe căci un stat modern nu poate tolera stări proaste — de c.s. să fie într'o școală mai mult de 80 școlari, să rămână câte un prunc ori fata fără ca se umble la școală. — Aceste opt mii de școale, edificarea, susținerea, ajustarea lor, salariile învățătorilor — calculați cât face? la ce cifră s'ar ridica budgetul statului când nici o confesiune din patrie n'ar mai susține școale. — Credem deci că din acest punct de vedere — proiectul nu rîvnește la statificare.

Poporul încă ar privi cu dispreț la școala aceea, a căreia învățător nu ar umbla la biserică, școlarii nu ar funcționa ca ministranți în biserică, la mort, la Iordan, la procesiuni, care n'ar ținea sărbătorile etc. Și apoi de unde va găsi proiectul atâți învățători Români — la Români, atâți învățători Sași, Sârbi, Slovaci — la naționalitățile lor! — (Pentru-că bine se observăm, că proiectul cunoaște că d. e. un învățător maghiar ori jidan într'o școală a naționalităților nu ar face nici o ispravă, ba că prin unii ca aceștia s'ar face de rîs și învățământul și învățătorul, care după 2—3 ore de prelegere și-ar înainta petitul pentru strămutare).

Provocarea la Belgia că acolo s'ar instrui în trei limbi, — cu toate că ne-ar părea bine de existența astorfel de fenomene, să-mi ierte mie ori-și-cine, — eu asta nu o cred. Și dacă de dragul asemănării aș și crede-o, — în Ungaria aceasta nu se poate. Facă proiectul numai o probă, aducă pe pedagogul său cel mai iscusit și mai încrezut — și se va convinge, că aceasta nu e cu puțință.

Ei, dar proiectul cu toate aceste trebue să se execute, că dacă nu — învățătorii neimplinitori de lege — vor fi amovați. »Hiszi a piszi«. Nu va fi amovat nici unul,

or vor fi amovați toți. — Ad impossibilia nemo obligatur.

Și tragic, criminal lucru ar fi, ca de dragul unei idei nerealisabile să vină puterea de stat să iee pânea din gura atâtor familii! Și din toate tiraniile din lume, nici una n'ar covârși tirania contemplată în proiect, ca adecă *popoare întregi, conștie de sine, să fie silită a contribui din avutul său spre scopul desnaționalizării sale*. Despre o mai mare tiranie nu avem urme în istoria popoarelor.

IV. — Dacă noi așa suntem convinși că proiectul nu e realizabil, nu e motivat cu dovezi convingătoare, nu e îndreptățit și nu e executabil — ba că poate aduce urmări desastroase, la tot cazul — dușmănie mai înverșunată între fiii patriei, — urmează să conchidem că perhorescăm tendința lui și să sfătuim autorilor săi, ca simplaminte să-l pună pe fundul lăzii, să nu mai vază lumina zilei. Acesta ar fi lucrul cel mai înțelept dela ei.

Orî ce lege noauă când se proiectează, trebuie să poarte în sine criteriul dreptății; acest proiect jignește simțul de dreptate al majorității cetățenilor din patrie, deci cu atât e mai odios și periculos — nu atât naționalităților cât mai ales — patriei.

Acest proiect se potrivește unui vis, unei închipiri utopice, compatibil unor tineri sentimentali, înflăcărați, dar nu se potrivește cu judecata bărbaților serioși, cu atât mai puțin — cu prudența bărbaților de stat, cari cu înțeleaptă pătrundere și cu calmitate trebuie să cântărească încă și vorbele singurate, necum proiectele de legi, cari voiesc să le aplice spre fericirea patriei. La noi în Ungaria din întâmplare cetățenii sunt de diferite naționalități *conștie de sine*, deșteptate la viață publică.

De dragul unei fantome nu e iertat a se închide ochii dinaintea acestei stări reale. Lung timp, sute de ani ar trebui să ne luptăm între olaltă și și atuncia ar fi problematică ajungerea scopului din proiect. Procesul natural nu se poate împedeca.

La noi în Ungaria procesul natural este, că toate naționalitățile se desvoltă în direcția croită de înșasă firea lor. Limba, datinele strămoșești, religiunea, cultul familiar, legăturile de sânge, instituțiunile existente — nu sunt niște jucării, nici umbre femere; ele sunt adînc imprimate în inima fie-cărui cetățean, le cultivă cu pietate și le apără cu viața ca să le dea urmașilor săi dreaptă moștenire. — Exemplul cu Rutenii să nu încurajeze pe compatrioții (nu cutez a zice: frați, căci mă tem că ar refusa) maghiari — la agresiune. Un popor astăzi împilat, poate că mâne se va trezi din somnul în care se pare că doarme.

La noi în Ungaria bărbații de stat ar trebui să faciliteze ca naționalitățile să nu se simtă străine în înșasă țeara lor; începînd dela ministrii până la scriitorul comunal — oare ce suntem noi în fața lor? — Niște venetici, neluați în seamă. La o simplă întălnire pe stradă se tradau că nu ni sunt prieteni. — Vremurile sunt schimbăcioase, poate ca oare-cândva să avem trebuință unui de alții; cum oare va fi cu puțină o apropiere, o prietinie sinceră între noi, când acuma atât de tare ne îndepărtăm unui de alții! — Și cine poartă vina?!

Dacă guvernul maghiar ar voi cu sinceritate înaintarea învățămîntului, ar trebui să spriginească și mijloacele cari sunt de lipsă spre aceasta. Incassarea cultului, a salarelor învățătoresți dela școalele confesio-

nale, — ar trebui să o iee asupra sa; din-sul însă face din contră. Ce bine ar fi pentru învățămînt și ce bine ar sta guvernului, dacă ar dispune ca organele sale să facă barem numai atîta serviciu cauzei noastre culturale!

Noi suntem confesiuni sêrace, fără mari pretensiuni și precum se știe — facem serviciu statului, căci de n'am susține noi școalele noastre, statul a fi silit cu zeci de milioane să împovăreze bugetul țării; suntem cetățeni loiali și pacnici și guvernul nici atîta nu ne face ca prin organele sale de specialitate ce le are în fie-care comună, să încasseze darea cultului. — Jidani au închis mai toate școalele, maghiarii (confesiunile) — urmează lor; pruncii lor învață în școale susținute de țeara întregă. Noauă statul nu ni-a ridicat nici o școală, cu limbă de propunere română, sêrba, slovacă, nemțescă; suntem siliți pe lângă că contribuim la școalele statului, să mai susținem și școli confesionale și guvernul e atît de generos de interzice organelor comunale a încassa salariile învățătoresți!! — Frumoasă creștătură pe răvaș!

Concluziunea mea finală este: — *Dacă guvernul nu-și va retrage proiectul, el va deveni lege și noi ne vom supune; de executat însă nu-l vom putea executa, pentru că pesterce puterile noastre. Școalele noastre le vom susține din sêrăciă și după puțină și vină asupra noastră ori-ce primădie, de perire nu ne temem căci cu noi este Dumnezeu și credem în viitorul celor asuprași.* — Am zis.

Central University Library Presă României despre acțiunea noastră.

Sub titlul *„Reluarea luptelor politice“* valorosul organ național liberal de peste munți *„Voința Națională“* scrie:

Am vorbit ieri despre alegerea dela Pecica și am reproduș un rezumat al cuvîntărei inteligentului avocat Dr. George Popa. Din articolașul nostru, cetitorul s'a convins de seriozitatea luptei în care Românii aradanî au intrat pentru a putea străbate în dieta țării.

Alegerea dela Pecica însă este numai începutul unei mișcări generale, căci, judecînd după articolele organului politic dela Arad, cât și după informațiile alarmante ale oficioaselor din Pesta, Românii sunt hotărîți a se organiza în vederea campaniei pentru alegerile din anul viitor.

Tactica electorală până acum e foarte simplă. Partidul național fiind desființat, cercurile neavînd comitete ca în anii înainte de 1895, de cât ori o vacanță se ivește, dl Dr. Aurel Vlad, în calitatea sa de singur deputat naționalist, se presintă înaintea alegătorilor, le vorbește de foloasele activității și solicită voturile pentru un candidat român. Așa s'a făcut la Nădlac și tot astfel la Pecica. Cum însă la alegerile viitoare Românii pot să aibă candidați în vre-o 50 cercuri, tînerul și zelosul deputat cu greu își va putea împlini apostolatul pe toată linia. Organizarea deci se impune.

„Tri-una“ din Arad a și pornit discuția asupra posibilității reînființării partidului pe baze legale. Sfârșitul are să fie bun de oare-ce legea îngaduie grupările politice în vederea alegerilor. Intemeiați pe un program, care nu atacă interesele monarhiei și legile ei, Românii pot în dragă voe să constituie comitete electorale, să țină adunări publice, să asculte cuvîntările candidaților români. Totul depinde însă de disciplina pe care fruntașii vor reuși s'o introducă în masele așa de neorientate și de îndărătnice ale alegătorilor. Și mai e o pedică. Aproape toți candidații români nu dispun de mijloace materiale, iar banii publici, cum au alte partide din țară, pentru a conduce alegerile, nu există. Băncile sunt puține și nu posedă atîta capital, nici independența cuvenită pentru a putea fi angajate în luptă. În fața sistemului de corrup-

țiune, urmat de partidele adverse, fruntașii români n'au deci altă armă decît ridicarea moralului prin puterea lor de a convinge și prin curățenia și sfințenia cauzei lor.

Să sperăm că vor reuși.

*

Alt organ de frunte național-liberal, *„Secolul“* luînd notă despre acțiunea noastră, și mai ales luînd ca punct de plecare alegerea din Pecica, scrie următoarele, contemplînd asupra reorganizării partidului național *„disolvat“* de către un fanariot calvino-maghiarizat. *„Secolul“* adică constată, că guvernul n'a luat nici o măsură de opreliște contra ținerii adunării alegătorilor români, în fața cărora fruntașii români în frunte cu sprintenul deputat național dl Dr. Vlad au figurat ca membrii ai partidului național indiscutabil, căci doară despre alegerea unui deputat cu program național era vorba. Partidul național român va să zică există și funcționează cum a funcționat înainte de asta cu 10 ani. Dar lăsăm să urmeze articolul de fond din *„Secolul“*:

Cu acest prilej se pune în discuțiune din nou chestiunea reorganizării partidului național român din Transilvania și Ungaria. Alegătorii români ai cercurilor în chestiune au putut ține întruniri, asculta discursuri, lua hotărîri, etc, fără ca împotriva acestora să se fi găsit opritun a se lua măsuri de oprire în temeiul, de pildă, al faimoasei ordonanțe ministeriale care interzicea funcționarea, sub ori-ce formă, a unui „partid național român“ și peste tot a ori-cărui partid ce ar pretinde a se alcătui pe bază națională... Convocările din urmă, totuși, au fost făcute în numele și către partizanii „partidului național român“, întrunirea prin care s'a proclamat candidatura românească, a început cu o declarare de „constituire a partidului național român“ în cercul respectiv Pecica, — în sfârșit, candidatul George Popa, poartă numele de candidat al „partidului național-român“.

Să fi fost oare de ajuns anunțarea de către dl Dr. Aurel Vlad, până azi unicul deputat naționalist român, a modalității prin care partidul oprit în funcționarea sa prin ordonanță pe cât de ministerială pe atât de arbitrară, s'ar putea reconstitui pe baze și mai largi de cât în trecut — să fi fost temerea ca nu cumva acest proiect să ajungă la realizare, care a făcut pe guvernul din Budapesta să treacă cu vederea — cum s'ar zice, manifestările acestea ale unui partid decretat mort și îngropat după formalitățile oficiale?...

Și să fie oare aceasta un semn că reconstituirea partidului național român ar fi mai la urmă tolerată astăzi, lăsându-se uitată, căzută în desuetudine, celebra ordonanță?

Orî cum ar fi, — de și noi firește n'avem să dăm nici un sfat Românilor din Ungaria și Transilvania în politica lor, putem însă să ne exprimăm, pură teorie, părerea că ar fi de dorit cumcă la o eventuală revizuire a programului partidului să se dea acestui program o altfel de extensiune ca până acum, să se cuprindă adică într'însul ideii și principiul de organizare obștească a statului poliglot unguresc, iar nu numai cereri anume pentru națiunea română.

Cereri se puteau formula și s'au formulat la locurile înalte, din partea elementelor alcătuitoare ale statului unguresc, atunci când și de câte ori a fost vorba de încropirea unor temelii de organizare cu caracter mai mult s'au mai puțin vremelnic. Acum, când trebuie să se urmărească o reformă din temelii a unei organizări încercate și dovedite ca prea puțin fericită, această reformă adîncă și generală e care trebuie să ia loc, sub formă de puncte de urmărit și realizat, în programul unui partid al egalei îndreptățiri naționale, al reorganizării pe baze federative, a statului poliglot ungar.

Nu cereri, nu concesii mărunțele așa dar, ci plan de reformă largă, întregă, acesta ar fi, credem, în jurul căruia ar fi venit vremea să se strîngă cu hotărîre și bărbăție toți acei cetățeni ai Ungariei, cari numai într'o organizație federativă ved viitorul asigurat pe deplin al celui stat poliglot.

H.

Războiul ruso-japonez.

Earăși nu știm nimic pozitiv ce se întâmplă pe câmpul de război. Depeșele trecute prin cenzura severă a ambilor beligeranți sunt pline de contradicții. Situația în chipul acesta este cu desăvârșire întunecoasă. Ce se petrece în jur de Liao-Jang, și la Port-Arthur, ce plan au Japonezii nu se poate ști cu siguranță. Este probabil, că se pregătesc acte mari, cari vor umplea peste scurt lumea cu vești despre nouă rezultate ale armatei japoneze.

Ceea-ce privește acțiunea Japonezilor la Liaoyang, se vestește, că Japonezii ar fi respins armata rusă la Amping-Asanciang, ocupând însemnate poziții de ale Rușilor. Perderile se zice că sunt colosale, ceea-ce face să presupunem că s'a dat o luptă din cale afară sângeroasă. Rușii s'au retras, precum vestește firul telegrafic, la Liaoyang, unde își concentrează toate forțele pentru lupta decisivă.

Londra, 30 August. Japonezii după o pauză de mai multe zile, Sâmbătă au început de nou bombardarea fortăreței. Veștile cari circulă în Tșifu despre succesele obținute de Japonezi sunt pline de neadevăruri. Acum și lui „Daily Telegraph“ li se anunță din Tșifu, că asaltul asediatorilor din săptămâna trecută nu a avut succes. Japonezii au putut cuceri numai două forturi, cari se află în partea nord-estică a regiunii orașului și aceste sunt, cari poartă numele de forturi 10 și 11. În urma groaznicului bombardament al Rușilor, Japonezii au fost nevoiți să le părăsească scurt după ce au fost cucerite.

Londra, 30 August. Ansantsian Sangaoyag și Amping, situate la sud și est de Liaoyang, deja Duminecă erau în mâinile Japonezilor.

După părerile Rușilor la Liaoyang se concentrează o forță militară japoneză de 300.000 oameni cu 490 tunuri. Sub durată pauzei din urmă generalul Oku a mai primit 30.000 soldați și 140 tunuri.

o altă știre asupra luptei navale dela 10 August.

Petersburg, 27 August. Contra amiralul Uktomsky trimite următoarea telegramă cu amănunte asupra bătăliei dela 10 August:

Toată escadra din Port-Arthur, compusă din cuirasatele Cesarevic, Retvisan, Peresviet, Pobieda, Poltava și Sebastopol, din crucișătorii Askold, Diana, Pallas și Novik și 8 torpiloare au părăsit Port-Arthurul spre a merge la Vladivostok.

Trecând fără dificultate printre rindurile inimice dela Port-Arthur, am întâlnit, la 20 mile depărtare, escadra japoneză cu care intrăram în luptă. Lupta a durat o oră și jumătate fără să suferim mari avarii. La ora 5 inimicul reîncepu atacul făcând un conșur ca să ne atace de flanc și la o distanță de 36 encablure inimicul reîncepu atacul care a urmat până la ora 7 $\frac{1}{2}$ seara. Atunci cuirasatul „Cesarevic“ având probabil avarii la cârmă, a eșit din linia de luptă după ce a dat semnalulă admiralului renunță la comandamentul flotei.

De oare-ce pe bordul cuirasatului „Peresviet“ aveam două catarte tăiate de obuzele inimice, și toate semnalele de zi și de noapte distruse, am pus pe pasarela de comandă semnalul ca să fiu urmat de vasele escadre. Nu cred însă ca toate vasele să fi putut ceti semnalul meu

Numărul morților și răniților vasului meu fiind mare, având avarii serioase, aparatele electrice ne mai funcționând, reîntrai la Port-Arthur și împreună cu mine reîntrai cuirasatele „Retvisan, Pobieda, Poltava și Sebastopol.“ Vasele „Cesarevic și Pallada“ urmau și ele dar cu iuteală mijlocie.

Din cauza întunecului și din cauza atacurilor continue ale torpiloarelor, am fost silit, spre a ne feri de ele, să schimb de mai multe ori direcțiunea dar din aceasta cauză și din pricina

întunecului, vasele celelalte se despărțiră de noi și la revărsatul zorilor se aflau înaintea Port-Arthurului, vasele „Retvisan, Sebastopol, Peresviet, Poltava, Palas“ și 3 torpiloare.

În timpul luptei au fost uciși: locotenentul Saltanow, și aspirantul de marină de Livro. Răniți grav au fost: căpitanul Boysman, care cu toate rănile, primite, a stat pe puntea de comandă până la intrarea cuirasatului pe care se afla la Port-Arthur; și locotenentul, Rykow. Au fost cu totul 38 marinari uciși; 21 ostleri și 286 marinari au fost răniți, dintre aceștia 50 în mod grav. Reparațiunile avariilor se face cu activitate.

Din partea inimicului au luat parte la luptă 4 cuirasate de prima clasă, unul de clasa doua, 4 crucișătoare blidate, 4 crucișătoare cu puntea cuirasată, 5 crucișătoare ușoare, 60 torpiloare.

În absența contra amiralului Withoest, spune terminând telegrama sa, contra amiralul Uchtomsky, am luat eu comanda escadre dela Port-Arthur.

— „Novoie Vremia“, după-ce rezumază plângerile Angliei în următoarele: 1. Că vasele flotei voluntare au trecut prin Dardanele sub steag comercial și apoi s'au prefăcut în vase de război; 2. Că „Malacca“ a fost prinsă; 3. Că Rușii au înecat pe „Knight comander“, și al 4-lea, cel mai însemnat punct, că lista rusească a mărfurilor contrabandă de război. Englezii ar ceda la cele trei dintâin, dacă nu l-ar supăra al 4-lea, care face să treacă în mâinile amatorilor germani comerțul în Asia răsăriteană.

Dar lista mărfurilor de contrabandă o cunosc Englezii de acum șase luni și n'au protestat. Se vede că și-au închipuit că ne vom teme a pune mâna pe vasele englezești! Fiind că „Dmitri Donskoi“ a slobozit câte-va vase engleze, cari aveau contrabandă, au ererut că le va merge tot așa! După-ce însă le-am confiscat pe „Malacca“ și le-am înecat pe „Knight Comander“ s'au speriat?

Dacă suferă negoțul britanic, de pe urma războiului, gândească Anglia că al altor țări suferă și mai mult. Neajunsurile de astăzi să-î învețe să fie în viitor mai prevăzător și să nu aștepte la războiul vecinii cei buni.

— Știrile dela Port-Arthur ni-l arată ca în ajunul căderii, judecând după pozițiile cari ar fi în mâinile Japonezilor, de pildă fortul 5 de pe Ișan, piața de paradă, Taipingse, ar trebui să credem că au intrat dincolo de linia forturilor, prin urmare aceste ar fi fost și luate. C'au fost lupte grele și că Rușii au încercat a lua îndărăt poziții cucerite de Japonezi e sigur dar pierderile ce se spune c'ar fi avut Japonezii, de bună seamă, sunt exagerate.

— În America se crede că Japonezii cunosc exact ce au de făcut la Port-Arthur și că vor lucra cu preciziunea cu care ne-am obișnuit să vedea lucrând. Se vorbește foarte serios de tratative de pace, după căderea Port-Arthurului și înfrângerea lui Kuropatkin. În Anglia însă sunt foarte pesimiști asupra putinței de a ajunge la pace.

— Japonezii au cercetat toți munții la răsărit și la sud de riul Taitsiho; poziția Rușilor e neschimbată. Altă știre însă asigură că Rușii se retrag spre Mukden, ca apoi să se retragă și mai la Nord. Se spune apoi că vin necontentit ajutoare dela Harbin. Astă din urmă știre e de origine rusească.

Dela Liaoiang se spune că Oku a așezat în fața poziției rusești dela Anșancian, șeptespre-zece tunuri de asediu. Deci Japonezii voiau să atace această poziție și apoi Liaoiangul. Se pare că planul lor de război a fost schimbat din pricina rezistenței înverșunate a Port-Arthurului și din schimbările suferite de armata rusească pe uscat. Se simt întiele semne că Rușii încep a avea inițiativa luptelor.

— Faptul că știrea însemnată din punctul de vedere militar, că Rușii s'au retras dela Anșancian, pe care l'au ocupat Japonezii și că s'ar fi retrăgând spre Mukden, n'a prea fost luată în seamă de presa apuseană, măcar că știrea e luată din presa apuseană, măcar că știrea e din Tokio. Dimpotrivă se dă cea mai mare atenție știrilor din Cifu despre luptele dela Port-Arthur, care are însemnătate secundară acuma.

— Retragerea Rușilor dela Anșancian spre Taitsibo s'a făcut fără lupte, altfel Japonezii n'ar fi lipsit a ne spune ce-va. Pe de altă parte

Oku nici n'ar fi fost în stare să atace această poziție fortificată, după-ce și-a slăbit armata, trimițând aiurea din trupele sale, după porunca generalisimului și anume spre Kvantung. Deci retragerea dela Anșancian s'a făcut din altă pricină. Care să fie deci pricina retragerii Rușilor? A fost pricinuită de manevrele lui Kuroki. În adevăr acesta a trimis oaste spre Mukden pe linia Tsianșan-Dapindușan-Linșutsia-Ortakon, după-ce a bătut pe Ruși la Tsianșan. Această mișcare putea duce ori la nimicirea armatei lui Kuropatkin ori la alui Kuroki, după-cum s'ar fi brodit să fie unul sau altul amăgit și surprins, fie la Nord fie la Sud de Taitsiho, cu puteri prea mici și în această alergare Kuropatkin era mai în stare a înșela pe Kuroki, deoarece-ce are la îndemână calea ferată, șoseaua și podurile peste Taitsiho, pe lângă că avea de făcut drumul cel mai scurt și pe loc drept, pe când Kuroki avea un riu fără poduri și drumuri de munte și pe încunjor. După pierderile ce Kuroki a suferit în luptele cu Keller și Herschelmänn, a văzut că mișcarea spre Mukden era prea primejdioasă și și-a retras oștile înaintate într'acolo; căci avea nevoie de toate puterile pentru un atac de frunte poziția admirabilă ocupată de Kuropatkin la Liaoiang.

Kuroki a pus la cale alt plan, s'a făcut că se retrage cu centrul, desgolind poziția, răspândind vestea că se retrage spre Fengvang-ceng. Și-a închipuit că Kuropatkin se va folosi de acest moment ori pentru a părăsi pozițiile fortificate și a ataca pe Kuroki în „retragerea“ lui, ori pentru a se retrage spre Mukden.

Se pare că depeșa laconică din Tokio trebuie tălmăcită în înțelesul că planul lui Kuroki a reușit, de oare-ce retragerea spre Mukden a început și Anșancianul a fost părăsit, de sigur pentru-ca trupele armatei de sud japoneze să apere retragerea.

— E posibil ca Kuroki să fi retras numai o parte din oștile cu cari amenința Mukdenul și să fie gata a lovi pe Kuropatkin în mijlocul retragerii, după-cum e posibil ca Rușii să atace cu puteri mari pe aceeași linie căutând să taie comunicațiile lui Kuroki cu Fengvangcengul. E deasemenea posibil ca retragerea lui Kuropatkin să fie o stratagemă pentru a atrage pe Japonezi în număr mare spre Mukden și a-î prinde între două focuri, rămânând destule puteri la Liaoiang pentru a ataca armata slăbită a lui Kuroki.

Conferența învățătorilor gr.-or. din diecesa Bihorului.

Seceta atmosferică a încetat, pe multe locuri a plouat pentru a produce plantelor sucule necesar spre dezvoltare.

N'a încetat însă seceta ce domnește pe terenul cultural în mai multe unghiuri locuite de Români. Intrunirile ce ar fi de lipsă pentru conștelegerile pe toate terenele: economice, industriale, comerciale, didactice sunt foarte rare, ba în unele locuri lipsesc cu totul, despre intrunirile pe teren politic, care drept, ne este și oprit nici nu vorbesc, căci pe aici nu avem așa însufleții oameni, ca în părțile Arado-Pecicane, cari numai cinstesc fac neamului românesc. Aici în Bihor este o asemenea secetă, ba chiar nici o petrecere românească curată nu se arangiază, dar nici când se arangează nu le prea cercetează din inteligență poate atunci când e arangiată de persoane străine neamului. Căci e știut că Românul mai mult stimează pe străin, ca pe cel ce este os din oasele lui și carne din carnea lui. Rar să țin unele conferențe învățătoresști, cari mai sunt încă însufleții pentru cauza cea mare a neamului românesc și cari sunt adeverați luptători pentru cultura neamului.

Învățătorimeii i-se pregătește o nouă eră și atunci când vor fi smulși de sub protectoratul națiunii, și cultura națională se va fi vesteji.

Corpul didactic din Bihor, neavând statute aprobate de guvern, care le-a respins de mai de multe ori aprobarea, nu și-a putut ținea adunările învățătoresști Consistorul care poartă grije de cauzele școlare a dispus ținere de conferențe inv. cari în câțva suplinesc afacerile reuniunilor. Astfel în anul acesta s'a ținut conf. inv. din protopresbiteratul Peșteș la 22/VIII n. în opidul Aleșd sub conducere administ. protop. Iosif Moldovan, care prin o vorbire acomodată deschide adunarea, având notar pe Ștefan Tulvan și Tripon.

După cetirea raportului comisariatului consist. emis la ținerea examenelor publice din acest tract, s'a luat la desbatere, și s'a constatat, că dl. comisar cere dela inv. să facă legi, să le eșecute să provadă școala, cu toate cele necesare, apoi să fie bine organizat în toate fără ca să primească salariu dela cineva, ear de nu face aceste, atunci e descris că nu-și face datoria de mare educător al neamului. În general luat însă partea cea mai mare din învățătorii și-a jertfit tot pe terenul didactic (făcând) arătând progrese destul de frumoase, precum se vede atât din raport cât și în viață.

Școalele sunt provăzute cu recvisite ș. a.

S'a constatat un rezultat mai îmbucurător ca în trecut. Aci a vorbit: Ștefan Tulvan, Const. Mărușcă, Ioan Boțioc, Tripou, Petru Cipou ș. a.

După aceea s'a încins o discuție vie în privința încasării salarelor despre care în tot anul s'a discutat și adus decisiuni în conferințe dar n'au fost aplicate în praxă. Sunt rugate autoritățile să facă dispozițiuni pentru încasarea regulată a salarelor.

După aceea Ioan Boțioc propune a se lua măsurile necesare pentru aprobarea Statutelor reuniunii Inv. (ear la cas contrar a se scrie la reuniunea comit. maghiară, aceasta este combătută de P. Cipou).

Inv. Petru Cipou din Lunșoara arătând conferinței, că după ce de mai de multe ori fiind statutele înaintate la guvern, au fost respinse cerând unele modificări, cari de s'ar primi ar fi mai rău decât fără reuniune, propune că la cas de nu vom putea mijloci aprobarea statutelor, să ne facem membri reuniunii Inv. Arădanii cari și de altcum tot acelaș scop 'l au.

Propunerile se primesc. Prelegeri practice de care avem mai mare lipsă, încă s'au ținut, de către Dl. Alexandru Drimba Inv., din exerciții intuitive despre sala de învățământ. După unele observ. metodice se declară de succasă. Dl. Petru Cipou Inv. în Lunșoara a ținut prelegere din gramatica l. române, despre zicere simplă și analizare, arătând tot odată însemnătatea studiului gramatical pentru perfecționare în vorbire, scriere cetire și dezvoltarea simțului limbic, care fiind declarată de model, prelegătorului se exprimă mulțămită. Ne mai fiind alte obiecte la ordine de zi, președintele Iosif Moldovan după exprimarea mulțămitei, pentru concursul dat, întru rezolvirea agendelor și buna ordine ce s'a ținut, declară conferința de încheiată. Dl. Petru Cipou exprimă mulțămită pentru conducerea înțeleaptă și cu mult tact.

Urmează un mic banchet, care n'a fost așa de însuflețit, ca de altă dată, pare că și iubirea lipsește dintre frați. S'au ținut toate care sunt de lipsă pentru incurajare, însuflețire. Georgia Lazar prin câte-va cuvinte ridică pocul într-o sântătea administr. protopopesc Iosif Moldovan.

Petru Cipou arătând îngrijirea părintească a Consist. Arădan față de cauzele noastre școlare indeosebi actual deși suntem împedecați de guvern a ținea adunări Inv. a dispus a se ținea conf. cari încă sunt bune pentru înaintarea cauzelor școlare, toastează pentru Magu. Sa Dl. vicariu Vasile Mangra. Cu toți strigă să trăiască. După acestea s'au depărtat cu toți dorind a avea o conf. micștă preotească și Inv. pentru desbaterea afacerilor comune, care ar fi bine să fie mai însuflețită.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 30 August 1904.

— Regele Edvard și țarul. Din Marienbad se telegrafează, că ducele Ludvig Battenberg care pe cum se știe a reprezentat la botezul țarvicului pe Edvard, a sosit Sâmbătă din Petersburg la Marienbad. Ducele, care a adus cu sine autograful țarului, după prânz a rămas mult timp împreună cu regele, care Vineri va pleca din Marienbad.

— Pelerinaj la mănăstirea H.-Bodrog. Ni-se scrie. De aici din părțile noastre la Sfânta Mănăstire H.-Bodrog n'au mers nime nici odată pentru-că preoții nostri n'au dat nimic pe aceea, ci poporul a mers la mănăstiri străine pe la M. Pocin apoi pe la Nicola gr.-cath. la M.-Radna ceea-ce numai în detrimentul ortodoxiei noastre este. După multe vorbiri și explicări mi-a succés ca în a-

nul acesta se pot îndemna din popor a merge la mănăstirea noastră gr.-ortodoxă.

Și au și peregrinat, vre-o câți-va din Lunșoara și din Lugosul inferior. Este de recomandat și lipsă a se lua notița ca pe viitor să-și țină de datorința preoții și învățătorii a sfătui pe oameni a merge numai la ale noastre mănăstiri.

— Casină română, confesională. În numărul dela 7 Ianuarie st. n. a. c. a acestui ziar s'a luat notița cu titlul de sus, despre constituirea unei casine române în Petroasa (Bihar) pentru oficianții stabilimentului „Willgerodt“ comandându-se la propunerea d-lui Ghera, patronul ei, două foți române; „Gazeta Transilvaniei“ și „Răvașul“. Tot în aceea notița se amintește că dl. I. Corbu, presidentul casinei nu s'ar fi mulțumit, cu propunerea d-lui Ghera, ci a luat măsurile pentru comandarea tuturor foilor române dela noi. La cetirea acestei notițe mi-s'a înveselit sufletul, văzând, că în acest colț al Bihorului, inteligența desvoltă interes față de presa română. În vara aceasta făcând excursiune la Petroasa, am cercetat și casina, și cu părere de rău am constatat, că acolo nu există nici casină română „nici casină română confesională“. Așa se vede, că unor Români le place multe să vorbească, dar puține să facă. Destul de trist!

— Programul încoronării regelui Serbiei. Luni a fost publicat programul încoronării. După acest program la 20 Septembrie d. a. vor fi duse la catedrală insigniile de încoronare, unde vor fi binecuvântate, și după aceea duse la conac. Mâne-zi va avea loc încoronarea, la care regele va merge călare îmbrăcat în ornate de încoronare. După ceremonia bisericească, care va dura mai bine de două ore, va avea loc în sala festivă a conacului o recepție solemnă, la care vor fi aduși dignitarii țării, și diferitele deputațiuni. Seara va fi theatre paré. A treia zi a. m. va fi revistă militară, ear seara se va servi un prânz de curte. La actul încoronării și la prânz vor fi prezenți și reprezentanții țărilor străine.

— O lucrare asupra Macedoniei. Deputatul publicist francez d. Gaston Routier, care are la activul său o serie întreagă de lucrări relative la politica externă, și de economie politică, a publicat de curând un excelent volum, de 146 pagini, intitulat „La question Macedonienne“.

D. Gaston Routier a fost însărcinat anul trecut de „Petit Parisien“ să facă o anchetă asupra chestiunii macedonene. Și după cum era de așteptat, d-sa s'a achitat în mod conștiincios, punând toată scrupulozitatea și nepărtinirea istoricului pentru a lămuri o situație din cele mai puțin clare pentru mulți.

Lucrarea e plină de observații personale, cari dau dovadă de pătrunderea de spirit a autorului.

Ea va fi citită desigur cu mult interes și va arunca lumină asupra diferitelor chestii la ordinea zilei de astăzi.

În numărul nostru viitor vom rezuma o parte din lucrarea d-lui Gaston Routier, în care e vorba despre acțiunea Grecilor în Macedonia și raporturile lor cu Aromânii.

— Lipsă de nutreț. Din Bacurești se scrie: Lipsa totală de nutreț a constrâns pe numeroși țărani din districtul Ilfov, să-și vândă vitele spre a fi tăiate la abator. Căii însă nu i-au putut vinde și neavând nutreț nici pentru hrănirea acestora le-au dat drumul, ca să-și caute înșiși nutrețul pe malurile râului Argeș sau să moară de foame acolo. — Nu știm într-o cât este adevărată această știre mai mult de senzație, de cât probabilă.

— Recruții. Ministrul comun de războiu a dat zilele acestea un ordin cu privire la intrarea recruților sub steag. Terminul e fixat pe ziua de 10 Octombrie. Voluntarii pe un an și recruții pentru marină vor fi chemați pe ziua de 3 Octombrie. Reserviștii de întregire vor fi chemați la exerciții pe 8 septembrie.

— Rentoarcerea unui exilat în patrie. Fostul president al fostului stat liber Orange, ajuns acum sub protectorat englez, Steyn, s'a întors cu permisiunea guvernului britanic în patria sa. Mai înainte a trebuit să pună jurământ de fidelitate către noul său suveran în fața ambasadorului englez la Haga.

— Expoziție agricolă în Cernăuț. Societatea agricolă „Bucovina“ aranjează în timpul

dela 25—27 Septembrie n. a. e., în sala societății de tir din Cernăuț, o expoziție pentru seminturi, gunoaie artificioase, flori, mașini agricole și împreună cu o expoziție de galițe.

— O nouă invenție pe terenul telegrafiei fără fir. Din Roma se depeșează, că în Arpino un student de gimnaziu cu numele Armand Paravan a inventat un aparat, care împedecă prinderea telegramelor expediate cu aparatul Marconi. Tinerul inventor s'a adresat guvernului pentru sprijin, dela care însă încă n'a primit răspuns.

— Dinamitarzi bulgari condamnați. Tribunalul din Prizrend a terminat zilele trecute procesul în prezența consulului rus, proces intentat contra patru Bulgari, cari au fost acuzați de în cercarea unui atentat contra căsărmei din Gostivar la 2 Maiu. Învățătorul Zaharia și băiatul Stoic de 13 ani a fost achitat, economul Traico și crășmarul Dimo a fost condamnat la 15 ani închisoare. Condamnații au apelat contra sentenței la tribunalul suprem din Constantinopol. Se afirmă că revisiunea va fi ordonată, deoarece-ce în cursul investigației la tribunalul din Gostivar s'au comis în contul condamnaților unele iregularități.

— Tren aruncat în aer. Din Moscova se telegrafează, în apropierea stațiunii căii ferate Taisev a fost aruncat în aer un tren de transport, ce ducea soltați pe câmpul de război. 36 vagoane au fost nimicite total, 4 conductorii și mulți soldați au fost omorâți, ear numărul celor vulnerați este de sute. Se susține, că niște spioni japonezi ar fi comis atentatul.

— Goana contra Armenilor din Turcia. Patriarhul armean gregorian, Monseniorul Ormanian, s'a plâns Sultanului că situațiunea armenilor pașnici a devenit foarte grea în ultimul timp.

Patriarhul a adăugat că vexațiunile în provinciile asiatice continuă, ca și arestările și condamnările în Constantinopol.

— Flota și armata rusă nașii Marelui Duce Moștenitor. Mesagerul guvernului află din Liaojang că generalismul Kuropatkin a primit în ziua de 11 August o depeșă din partea Împăratului, comunicându-i că în timpul botezului marelui duce moștenitor, auguștii părinți au manifestat dorința ca armata de uscat și flota să fie nașii moștenitorului tronului.

— Legenda unei învieri. O știre de tot senzațională a străbătut săptămâna trecută prin presa din capitală. Femea măsarului Pader Gergely adevărată, moartă la clinică, unde i-s'a fost făcută autopsia, petrecută de soțul ei „Intristat“ până la locul de repaus, înmormântată cu un cuvânt în toată regula, s'a sculat din morți.

Faptul s'a petrecut așa. Femea a zăcut în luna lui Ianuarie la clinică în Budapesta, unde scurt timp după primirea ei, a murit. Direcțiunea institutului a extradat adevărul despre încetarea din viață a nefericitei femei, încunoscându-și și pe bărbat. Acesta probabil, când luă act despre vestea neașteptată, nici nu s'a mai dus. Să-și vadă soția, căci numai așa s'a putut întâmpla greșala fatală. „Intristatul“ soț deci a trimis sieriul și hainele la clinică, și a adus femeia acasă, de unde a petrecut-o cu destulă pompă până la cimiter. Crezându-se astfel scăpat de femea, de altcum cam certăreață, pentru că în viața ei n'a suferit, ca bărbatul ei să umble pe la bi turii, Pader iute și degrabă caută după o altă consoartă, pe care o și adusă de loc a treia zi la sine. Vecinii s'au scandalizat de fapta aceasta necuviincioasă, mai ales femeile; bărbatul mai avea vorbe de scuză pentru bietul măsar, pe care îl compătineau de altfel că a scăpat de gură rea.

Femeile lor însă rosteau în continu: numai de ar face Dumnezeu, să învie femeia netrebnicului, să vadă cum o jelește soțul ei. La ce să învie? — răspundeau bărbatului. Bine că a scăpat bietul om de un ghimpe, etc. Pader într'aceea trăia pe deplin fericit cu aleasa inimii sale, fără să-l pese de șoaptele și binevoitoare și reuțicioase ale vecinilor.

Zilele treceau mereu. După 2 luni și jumătate la clinică se întâmplă un eveniment zdrobitor pentru necredinciosul soț: femea crezută și decretată de moartă și îngropată ca soția lui Pader s'a restaurat pe deplin părăsind clinica, și mergând drept la locuința bărbatului său. Un băiat a văzut-o intrând în casă, și plin de groază intră în casă strigând ca un nebun, că „vine so-

ția lui Päder“. La țipetele băiatului părinții, mai în urmă vecinii au eșit afară să se convingă de e adevăr. Aproape morți de spaimă se convinseseră toți că în adevăr era soția lui Päder, care asemenea eșind pe coridor, de groază a îngălbenit ca ceara și a leșinat, când observă teribila realitate. Câte-va momente au stat toți martorii oculari, câți au eșit să vadă „minunea“, imobil, încremeniți până-ce se desmeteciră din amețală refugiându-se, care cum a putut și făcându-și nenumerate cruci au zăvorit toate ușile și așteptau toți între vaete și plânsete amarnice, rugându-se cu desperare de Domnul Indurărilor să-i absolute de păcatele sevărșite fie cu fapta ori cu cuvântul, cu voie ori fără de voie,—câci toți erau de părerea, că acum a sosit pe neașteptate ziua cea mare a Infricoșatului județ.

Femea părăsită sta de asemene mirată, căci nu putea înțelege de ce se tem oamenii de ea, de ce fug de ea ca de necuratul făcându-și cruce și lamentând, încât edificiul cu trei etaje semena aproape cu valea plângerilor. La ori-care nșă se ducea să bată, nu primia nici un răspuns.

Din fericire locuia în casă și un meseriaș, care ca „om modern“, nu crede în minuni, acest curajos și-a luat inima în dinți și cu toate rugămintele femeii sale, de a nu eși la potcă, a eșit în coridor apropiindu-se de femea „Inviată“ ce e drept cu oare-și care teamă, dar a cutezat. Și în adevăr nu-i s'a întâmplat nimic, dar soțul ei totuși n'a cutezat să o admită în casă. Nici soțul ei, nici ceilalți vecini, de geabă se căznea „luminatul“ păpușar să convingă atât pe soțul aflat de toate călcăturile cât și pe vecinii și prietenii săi cuprinși de duhul pocăinței, căci acum nici pe el n'a voit să-l admită soția în casă.

S'au luat deci amândoi și s'au dus împreună la clinică să vie aceasta întru ajutor și să descurce treaba, ca în primul rând competentă, că doară de ici s'a produs toată confuzia. Atunci s'a dat de greșală, că adevăr femea lui Päder după ce a zăcut 6 săptămâni în camera unde a fost adusă, a fost mutată în alta, fără să îi se fi mutat și tabla cu naționalul dela cap. Femea adusă în locul ei puțin după asta a murit, iar direcția cugetă că este soția lui Päder, înștiințând pe bărbat despre decesul consoartei, care însă n'a venit să vadă corpul rece al femeii sale, ci a trimis numai sicriul și haine pentru a fi îmbrăcată și așezată în sicriu de către personalul clinic. În urmă s'au trezit toți din amețală, și au început să recunoască realitatea că soția lui Päder n'a murit, și că astfel n'a purtat invia. Abia acum înțelese biata femeie de ce soțul ei n'a cercetat-o două luni de zile dela „moartea“ ei până la părăsirea spitalului. Astfel ambii vor mai avea să căznească la olaltă, ear femea cu care laudabilul soți voia să trăiască lume albă, a fost silită să părăsească ciubul, unde se virise cu sila.

— Femei socialiste ruse condamnate la 700 ani temniță. După cum vestește organul socialist berlinez, *Vorwaerts*, 55 femei socialiste ruse, acuzate de împotrivire cu arma contra procuraturii, au fost condamnate de către judecătoria din Iakutsk la 700 ani temniță, deci pe fiecare cade drept pedeasă circa 13 ani! — ceea-ce așa trebuie înțeles. Originali juzi!

— Telegrama, farză în trei acte, de „Original“, sub care pseudonim se ascunde un cunoscut și apreciat scriitor român din Arad, a apărut ca retipărire din „Tribuna“.

Se vinde, pentru societăți de diletanți: 5 exemplare, expediate franco la adresa celui ce comandă, 1 coroană.

Prin poștă mai puțin de 5 exemplare nu se trimit (Numărul persoanelor din piesă e 12). Un exemptar, se vinde cu 20 fil. la Administrația „Tribunei“ și librăria P. Simtion, din Arad.

— Recomandăm în deosebită atențiune a publicului românesc prăvălia și atelierul dlui *Hartmann Păi* (Boros Béni-tér nr. 161 em. 14) de porțelan și maiolica. Aci se primesc colorări și pictare de vase de porțelan și maiolica după dorință. Aci se pot căpăta tot felul de vase de prânz, de dejun, de teă etc.

Atragem atențiunea binevoitoare a p. t. public de dame asupra inseratului dlui *Hauer Lajos* farmacist în ARAD (Pécskai-út).

Comitetul aranjator din Timișoara publică următoarea programă

a festivităților, ce se vor aranja cu ocaziunea adunării generale a Asociațiunii la 21 și 22 Septemvrie st. n. 1904 în Timișoara:

1. La 20 Septemvrie întimpinarea la gară a comitetului central.
2. Tot în acea ziua sara de cunoștință și cină comună în hotelul «Principele de Coroană».
3. La 21 Septemvrie dimineața participarea la serviciul divin la biserica gr.-or română și cea gr.-cat română din Timișoara-Fabric.
4. La 11 ore nainte de ameză I-a ședință a adunării generale în sala mare a hotelului «Principele de Coroană».
5. După ameză la 2 ore banchet tot în acea sală.
6. Seara la 8 ore concert tot în acea sală.
7. La 22 Septemvrie la 10 ore nainte de ameză a II-a ședință a adunării generale.
8. Tot în acea ziua după ameză la 4 ore ședință festivă a secțiunilor științifice-literare în sala mică a hotelului «Principele de Coroană».
9. Sara petrecere de joc în sala mare a hotelului.

În Timișoara cortele private pentru publicul, care vine la adunarea generală, nu stau la dispozițiune, fie-care oaspe poate căpăta chilie numai în hotel; deci toți aceia, cari voesc a participa la adunarea generală, sunt rugați până inclusive 18 Septemvrie a comanda chilie la președintele comisiunii de incuarterare Dr. Aurel Cosma avocat în Timișoara, căci alt-cum comisiunea de incuarterare, fiind mare circulația călătorilor străini în Timișoara, nu va fi în stare a acvira chilii cerute la timp întârziat; tot-odată sunt rugați cu aceasta ocaziune a înștiința că voește ori nu a participa la banchet, ca comitetul aranjator să se poată de timpuriu orienta.

Dacă oaspeții, cari comandează, cortel vor înștiința, că cu care tren ajung la Timișoara, la gară vor fi așteptați de membrii comisiunii de cuarterare. ca să le comunice că pentru fie-care oaspe în care hotel e chilia comandată.

Timișoara, la 19 August 1904.

Comitetul aranjator.

Bibliografi.

Calendar pe anul dela Christos 1905. Anul XXVI. Prețul unui exemplar 40 fileri. Arad, editura și tiparul tipografiei diecesei gr.-or. române. Calendarul are următorul conținut: Cronologia pe anul 1905. Sărbători și alte zile schimbăcioase. Posturile. Sărbători școlare. Astronomie.

Partea calendaristică: Cele 12 luni cu rubrica calendarului gregorian între pagini foite destinate pentru diferite însemnări. Genealogia casei domnitoare, genealogia domnitorilor străini și exotici. Șematismul mitropoliei gr.-or. română din Ungaria și Transilvania. Taxele postale și pentru telegrafice. Partea literară. Moise Nicoră (studiu biografic cu portret). Tamăița (legendă) de Maria Cioban. Socialismul (dialog) de I. Groșorean. Eroul dela Königgrätz de St. O. Iosif. Sentențe asupra virtuții. Căpitanul Romano (V. Alexandri). Un mijloc de înaintare de Nic. Bușcaiu. Casa națională din Arad (ilustrațiune). Patronul țiganului (Th. D. Speranță). Un capitol despre lene și superstiție de G. Coșbuc. Mândro, mândro, vrei nu vrei poezie de Mih.

Eminescu. Vulcanul legendă din popor de Maria Cioban. Minerva (Zeța științelor), poezie de Nicu Stejărel. Dați creștere fetițelor voastre. O. T. Baba n'aude, dar potrivește de Elena D. O. Sevastos. Lupul și Titirez, Basn pentru copii de Th. D. Speranță. Poesii populare. Economie. (Despre Lucernă; Creșterea rimate-rilor; Albinele) Sfaturi economice. Felurimi. (Țeranul deștept; Un martor bun; om căruia îi plouă aur din cap; O țară fără închisori; Regele și cerșitorul; Impăratul și pielarul). Glume (feștanie țigănească; țiganul și ciobanul, Moțul și pânea cea albă; țiganul bolnav; țiganul cu inelul; între prietini, la cârciumă; păcală și Sasul; un recept; De ce? Asta-i și mai rău). Chicituri și chiuituri. Inserțiuni și reclame.

A apărut:

Manual de limba germană Intocmit de Dr. Constantin Lacea prof. Partea I. și II. Editura Librăriei Ciuren, Brassó(?) 1904 Pețul 1 cor. 80 b.

Liturghia sfântul ui Ioan Gură-de-aur, pusă pe note muzicale, după melodiile celor opt-glasuri bisericești și armonizată, pentru corurile de 4 voci bărbătești, de Iuliu Birou, nvătător și cantor primar, și dirigentul coruli Reuniunii de cântări „Armonia“ din TievantulMare, (p. u. Karkova). Opul I. Editura autorului. Toate drepturile rezervate. Prețul 5 coroane, plus 30 filleri pentru porto.

Se află de vânzare la autor și la Librăria Petru Simtion în Arad.

Felurimi.

Inteligența pasărilor. La o vânătoare care s'a făcut în secolul trecut pe lacul de lângă Prisniz lua parte vestitul naturalist Brehm împreună cu prietenii săi Bondi și Schilling. Ei vâzură un corcodel foarte frumos, pe care se deciseră a-l vâna.

Schilling rămase pe mal unde era umezeală, ear ceilalți doi se coborâră într-o luntre, și căutară să gonească pasărea pe sub apă în spre țârm, unde putea să o împuște, fiind apa mai mică. Ajunseră s'o gonească în spre țârm, când cei cari credeau că o vor împușca se înșelără foarte tare. Ea lăsă să fie condusă până aproape de țârm, unde se scâldea o cireadă de boi, sbură aproape repede în sus aproape de vaci și de boi, astfel în cât în cazul când ar împușca vânătorii, să împuște pe un bou. Sosită la sfârșitul cirezei de boi, unde era prea departe ca s'o poată împușca, sbură repede în sus în spre partea lacului acoperită cu trestii și se coborî între trestii. Graful Reichenbach povestește despre un cârd de coțofene care vâzând iarna sub straturile de ghiață că plutesc pești morți și ghiața fiind prea groasă ca s'o poată sparge cu ciocul, se așezară pe dînsa ca și când ar cloci, apoi sparseră cu ușurință ghiața subțiată și mâncară peștii aruncați afară de valuri până la vertebre. Ghionoaia când găsește o chilie de melc, ciocănește mijlocul cochiliei îndată ce a aflat că melcul este înăuntru, știind că corpul melcului începe pe la jumătatea cochiliei. Doctorul Noli poseda un canar care nu voia să stea în colivie, ci îi plăcea mai mult să sboare prin odae. Noli îl momea cu mâncările lui favorite: salată verde, lăptucă pe care le așeza în colivie și în momentul când canarul intra, închidea repede colivia. Cât-va timp mijlocul îi reuși, mai târziu însă paserea nu mai intra de cât atunci când Noli era departe și chiar atunci lua salata sau o altă mâncare ce i-s'a dat și o mânca de asupra coliviei. — Noli observând cum-că nici acest metod nu-i mai reușește, căută a lega ușa coliviei prin o sfoară, în așa mod în cât să o poată închide dela depărtare. Și acest mijloc nu-i reuși de cât numai cât-va timp, până ce paserea își putu da seamă de stratagemă; când paserea observă cum stau lucrurile se decisă a nu mai intra în colivie, decât numai atunci când, sau nu vedea sfoară pusă, sau doctorul nu era acasă. Aceasta ne dovedește inteligența pasărei, precum și faptul că ea prefera libertatea, mâncărilor favorite? — Câți oameni oare ar fi capabili de aceleași sentimente!

ECONOMIE.

Arad, 30 August.

Intrunirea agricolă din Rusciori.

Membrul comitetului central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu, dl Romul Simu și secretarul ei, dl Vic Tordășianu, în calitate de reprezentanți ai numitei Reuniuni, s'au prezentat Duminecă la 21 August n. c. în comuna noastră Rusciori, la o întrunire agricolă. Cu bucurie și cu mult dor au fost așteptați reprezentanții Reuniunii de întreaga populație noastră, mică la număr și dată oare cum poate chiar din acest motiv uitării, de oare ce, încât știu acesta este primul cas, când și noi cautați am fost de reprezentanți ai așezămintelor noastre din centru. La ora 9 a. m. mica ceată a școlărilor noștri în frunte cu învățătorul Alexandru Bârsan, și cu notarul Nicolae Sasu, postați lângă frumosul edificiu al școlii noastre, au binevențat, anume prin rostul acestui din urmă, pe oaspeții nouă atât de iubiți, cari au asistat apoi la serviciul divin, oficiat cu multă pietate prin parochul local dl Nicolae Șurean. La sfârșitul liturghiei, parochul prezentând obștei pe cei cari pentru binele și luminarea noastră au sosit în mijlocul nostru, — roagă pe bătrâni și pe tineri, pe bărbați și pe femei a se întruni la ora 11 a. m. în sala mare a școlii.

Sala cea mai spațioasă a școlii (frumosul edificiu al școlii noi, care a costat cam 10.000 cor. poate face cinste ori cărei comune mai impopulate) abia a încăput pe cei sosiți la oara amintită. Dl Simu, prin cuvinte alese și bine simțite deschizând adunarea, ține o vorbire plină de învățături pentru economi în acest timp, în care economul amenințat cu foamete, insetat este de povețe și învățături.

Anul secetos, zice dl Simu, trebuie să ne învețe pe toți și mai ales pe economi la cruțare în toate: în nutreț, bucate, bani, îmbrăcăminte ș. a. m. d. Să trăim în trezvie, să nu cheltuim în cărcime, nu la pomeni, la ospete, nu prin pravălii pentru lucruri de paradă, ci mai vartos să ne întoarcem la obiceiurile vechi, când economul și economia noastră de mândrie își țineau de avea în jurul gospodăriei lucruri datorite mânilor lor. Timpul scump de iarnă să-l întrebuițăm și pe el cu folos atât femeile cât și bărbații.

Trecând la lipsa de nutreț ne recomandă să adunăm și să păstrăm cu îngrijire paie, tărnomata, pleava, coceni de cucuruz etc. cari toate pot fi cu folos întrebuințate la nutreț. În locul așternutului de paie se folosim frunză din pădure. Paiele și ogringii trebuiesc tăiate cu mașina de tăiat nutreț și apoi se așază în 2 cazii în pătură de câte o palmă, se presară cu felioare de napă tăiați, pe acestia se pune tărniță și preste toate se toarnă apă ferbinte. Căzile se coper cu straiu și se țin 3 zile spre a se dospă. Dată aceasta mestecătură la vite, o mânâncă cu poftă, se îngrășă, dau lapte mult și gustos. Adunatul de «frunzări» (nu frunze uscate, care se folosesc numai la așternut) încă e recomandabil. Frunzările sunt frunze cu clombițe tinere, cu luguți, cari tăiați din arbori, nu aduc arborelui nici o stricăciune. Frunzările de salcă, rechită, plopi, stejar, fraxin, paltin, acați, frunze de vie, sunt potrivite alimente pentru vite. Povețele date de guvern de

a folosi nutreț verde sau înăcrit, sunt de a se urma și ele. Să sămănăm cucuruz de nutreț (des sămănat), mohor, mălai mărunt, hirișcă, muștar alb, spargă etc. Mai presus de toate se recomandă însă a ne purta economia mai rațional, se folosim diferitele mașini și unelte economice, se ținem vite mai puține, dar' de soi, se cultivăm pomi, se folosim grapa de fânate, să ne facem stupine etc. și gospodăria noastră la înflorire va ajunge.

După dl Simu luând cuvântul dl Vic Tordășianu, acesta ne spune, cum mai ales noi Români suntem mai amenințați de foametea, ce bate la ușile economilor noștri, de oarece pe noi ne găsește în toate privințele sleiți. Pe când vitele noastre slabe și de soi inferior, puse în vânzare, nu ne aduc decât pagubă, vitele conlocuitorilor noștri Sași sunt un adevărat isvor de câștig. Nutrețurile măiestrite: trifoiu, luțerna etc. pe cari ei le cultivă din greu și de mulți ani și de cari o samă din noi chiar și astăzi ne ferim, chemate sunt a face față lipsei de nutrețuri din anul acesta. Grânele, cucuruziștele și fânatele lor, lucrate cu mașini și gunoite adese-ori, țin și acuma hâmbarele și podurile lor ticsite de grâu, cucuruz și fân, necheltuite pe când ele nu aveau nici un preț. Pungile noastre goale sunt și ele, ear' așezăminte cubani albi pentru zile negre nouă ne lipsesc aproape pretutindena.

(Va urma).

5646/1904 tkv. sz.

Arverési hirdetmény kivonata.

Az aradi kir. törvényszék, mint tkv. hatóság közhírré teszi, hogy Palka Demeter kurticsi lakós végrehajtatónak kiskoru Zsulán Koszta kurticsi lakós végrehajtatást szenvedő elleni 63 kor. 50 fillér tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő Kurtics község területén fekvő a kurticsi 192 sz. tjkvben. A 7 3 sor 203/a házsz. a felvett ház, udvar és kertből álló egész ingatlanra a végrehajtási törvény 156 §-ának d., pontja alapján az árverést 982 Kor. fillér ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1904 évi Deczember hó 1-ső napján délelőtti órákor Kurtics községében — megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanbecsárának 10%-át vagyis 98 kor. 20 fillért készpénzben vagy az 1881: LX t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1 én 3333 sz. a. kelt I. M. rendelet 7 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon 1904 évi aug. hó 5 napján.

A kir. tszék. mint telekkönyvi hatóság.

Aknav,

356

kir. tszéki bír.

INSERTIUNI și RECLAME.

Stabiliment de Hydrotherapie.

„Wällischhof.“

Stațiune de tren și poștă Brunn — Maria — Enzersdorf, 30 min. departe de Viena.

Arangiamet modern

(pe lângă hydrotherapie completă, bai electrice, de aer de soare, massage, electrice, gimnastică svedă etc).

Prețuri moderate

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului: Dr. Marius Sturza.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

a

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrásy-tér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferărit pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang. Mașine (sparher) pentru bucătării de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiață.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători. Monopol de vânzare a conselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra peronosporiei pe lângă o garanță de 10 ani. Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze Solingene veritabile, peneluri și briciuri,

Deposit esclusiv «AHO!».

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicului deposit al lustrului de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comandele din provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi. Nr. 221-50

Vinedearea deplină

a boalelor secrete.

Să nu pregete nime într'o chestiune atât de gîngășă a se prezenta odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctual locul, cauza, răspîndirea și starea boalei, ori cât de adînc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei examinări poți cu singuranță afla și calea pe care ajungi la vindecarea răului, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împedea ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu deamăruntul și după ce va fi examinată va primi destușurile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisoare pune marcă de răspuns. După încheierea curei, scrisorile se ard sau la cerere espresă se retrimite.

Un astfel de lecitor și curățitor e institutul special al drului Pálóc, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștiințioasă capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curăță sângele bolnav, nervii i se întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice dr. Pálóc vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metoda sa proprie de vindecare și casurile cele mai neglijate, boalele de besică, de țeve, de testicule, de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale stafilului, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele secusale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși dr. Pálóc dela 10 ore în. a până la amiază).

Adresa: Dr. Pálóc medic de spital, specialist. Budapesta VII, Kerepesi-ut 10.

227

Editor-proprietar: George Nichin
Redactor responsabil: Ioan Russu-Sîrlianu.

Asortiment bogat de tot felul de pardesiuri și de Ulster de cauciuc.

Fondat 1874.

A V I S!

Telefon p. oraș și com. 534.

Am onoare a' aduce la binevoitoarea cunoștință a publicului atât din loc cât și din provincie, că cu începerea sezonului de școală au sosit în magazinul meu nouă costururi gata pentru bărbați și băeți deci cel ce voește să târguiască estin și bine să se adreseze cu încredere deosebită la firma mea recunoscută, deja demult ca solidă, unde se economisează cel puțin 20%. Spriginindu-mă pe vechiul meu renume, de care m'am bucurat până acuma, îmi iau voia a ruga pe onor. public, ca toate cele de lipsă să le procure din magazinul meu de haine gata pentru bărbați și copii.

Cu perfectă stimă:

MOSKOVITZ ZSIGMOND

A R A D, EDIFICIUL TEATRULUI.

Prețuri solide și culante.

Croiu elegant.

846

Comande din provincie se efectuează prompt

Bogat assortiment de haine pentru vânători.

Novitate de costumuri „Francisc Iosif“.

Bucăți singuratiche de costumuri p. băeți.

Mai nou!**Havelocuri de
toamnă****Cu începerea sezonului de școală.****pentru dame**

Pardesiuri pentru fete și copii.

Bluze de modă după croiul cel mai

nou și bluze cu mâneci.

Bazarul pentru costumuri de dame al lui

351

S T E R N M. A.

A R A D,

ANDRÁSSY-tér, vis-à-vis de noua biserică a Minorităților.

Fondat în anul 1875.

Telefon pentru oraș și comitat 238.

TRUSOURI PENTRU DAME și CASĂ de MODĂ**Masztig Pál, Arad,****ANDRÁSSY-TÉR 22 sz.**

O. P.

Când aduc la binevoitoarea cunoștință, că în Arad, Piața Andrassy Nr. 22 în casa Kiss am deschis corespunzător exigențelor timpului de azi o

pravalie de pânzării pentru dame și domni

mă provoc la activitatea mea împlinită 18 ani la firma Wadovsky Gustáv, precum și la experiențele mele făcute în capitală.

Pot spune liniștit, că voi putea satisface pe deplin gustul on. public.

Rugând on. public să mă onoreze cu binevoitoare și dese vizite, rămân

354

cu stimă **MASZTIG PÁL.**

Prețuri fixe!

Telefon p. oraș și comitat Nr. 457.

Fondat la 1845.**Prețuri fixe!**

Telefon p. oraș și comitat Nr. 457.

Neumann M.

furnisor de curte ces. și reg.

Magazin de haine pentru bărbați, băieți și fete**ARAD, lângă hotelul „Crucea albă“.**recomandă asortimentul său bogat de haine gata și de calitate cea mai bună. 350**Costumuri gata pentru bărbați:**

Costum sacco cu ștrafurî	coroane	26—30
„ de șeviot cu ștrafurî	„	35—50
„ „ vênât de Zsolna	„	30—44
„ din cele mai noue stofe de modă „	„	36—50

Pardesiuri pentru bărbați:

Ccnușă întunecat ori drapp coachmen.	coroane	24—36
Din șeviot fin vênât ori negru	„	24—50
Din șeviot englez cenușiu întunecat	„	30—50
Diă stofă dublă ceușie întun. și cu ștrafurî	„	34—44

Costumuri pentru băieți:

Costumuri de marine din șeviot vênât	coroane	14—20
„ din cangarn, cenușit, vênât	„	14—22
ori drapp	„	14—22
Costumuri de școală din șeviot de Zsolna	„	10—18
Costum de vênători din loden cenușiu	„	16—24
Costum pentru băieți cu pantaloni scurți	„	16—25
„ din stofă cu ștrafurî	„	16—25
Costum pentru băieți cu pantaloni lungi	„	22—35
Pardesiu v. întunecat și drapp pentru băieți	„	13—18

Comande de haine după măsură se efectuează prompt.

TIPOGRAFIA

„TRIBUNA“

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind aranjată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre executare ori-ce lucrare ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opuri, manuale, tabelării în ori-ce mărime, registre pentru bănci, invitații la petreceri și cununii, plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebre, cărți de vizită, etc. etc.

⊙ ⊙ Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou. ⊙ ⊙

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai iute răsunet acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.